

Hujskaci za napad na Rusijo se bi lahko spomnili Hitlerja, Napoleona in drugih, ki so sanjali o zmagah in jih izgubili. Z Unijo SSR se naj bi rajše sodelovalo, ako je pri volji, in vse bi bilo dobro za vse.

Vatikan na delu proti slovanskemu bloku v prid zapadnih sil

Rimska cerkev zoper vse, ki si upajo potegniti z naprednimi vlada. — Slučaj patra Jožefa Plojharja. — Čemu gonja proti liberalcem?

Čehoslovaški minister za narodno zdravje pater Jožef Plojhar, duhovnik rimsko-katoliške cerkve, je bil pred kratkim suspendiran a divinis, to je, prepovedali so mu, služiti sv. mašo in podeljevati svete zakramente. To je suspenzija iz povsem političnih razlogov, ki jo je izvršil episkopat rimsko-katoliške cerkve na povelje Vatikana.

Odnos čehoslovaške vlade do rimsko-katoliške cerkve je bil več kot strpljiv. Prerazena ljudska fronta Čehov in Slovkov je s svojo izjavo o razmerju Ljudske fronte do vere in z ustanovitvijo posebnih komisij, pokazala za veraka in cerkvena vprašanja popolno razumevanje. S tem je čehoslovaška vlada bila pripravljena ugoditi vsem cerkvenim priporočilom in njihovih premoženjskih zadev in izplačati odškodnino za cerkvena veposestva in gozdove, ki so bili nacionalizirani. Obenem pa je zakonsko uredbo bila pripravljena tudi zagotoviti duhovništvu njihov gospodarski obstoj. Dalje je vlada pokazala svojo pripravljenost v vprašanju verskega pouka in cerkvenega šolstva ter dovolila vpisovanje na cerkvene šole za šolsko leto 1948-49. S strani čehoslovaške republike so bili torej dani vsi pogoji za sodelovanje in, če bi ne bilo motenj iz tujine, bi to sodelovanje prav gotovo dobro uspevalo v korist države in rimsko-katoliške cerkve. Če pa je kljub temu prišlo do sovražnega akta Vatikana, potem so pa tu bolj kot kjer koli drugod razgaljeni dejanski motivi tega dejanja. Iz tega akta se vidi, da je vatičanska politika usmerjena tako, da ne čuti nobene potrebe za sodelovanje rimsko-katoliške cerkve z vlada in ljudskimi republik, ter da je Vatikanu celo ugodno, da lahko razglasa v svet vesti, da je bila na Češkem "vržena cerkev v katakombi".

Podobnih izjav škofov bi lahko navedli dolgo vrsto. Nikjer pa ne morete čitati, da bi Vatikani obojevali fašiste, ki so ubijali nedolžne otroke, žene in moške in v koncentracijskih taboriščih do smrti mučili milijone ljudi. Proti Sovjetski zvezi pa je nastopal Vatikan ob vsaki priložnosti. Vatikan je načeloval križarskemu pohodu proti Sovjetski zvezi. Takoj po prvi svetovni vojni je vodil Vatikan proti Sovjetski zvezi celo vrsto različnih gonj. Ko pa je Hitler v juniju 1941 s svojimi tolpami napadel Sovjetsko zvezo, je nemški katoliški episkopat poslal vsem škofijam poslanico, s katero popisuje vojno proti Sovjetski zvezi kot boj krščanstva na vsem svetu. Zato tudi ni čudno, če tudi danes nastopa Vatikan sovražno proti ljudskim demokratičnim državam.

Vatikan ne more odpustiti, da (Konec na 5. strani.)

RAZREDNI BOJ JE TU IN NE MORE SE GA UTAJITI Z NIKAKRŠNIMI GESLI

Ko je Sovj. unija oznanila, da je kominterne konec, smo v tem listu poudarili, da se bo razredni boj vzlic njeni izjavi nadaljeval. Ni ga mogoče ustaviti, dokler bodo razredi.

Takrat so v Moskvi, v Washingtonu in v Londonu rekli, da je vzajemnost med kapitalizmom in socializmom mogoča — pa ni. Ne v notranjosti kake posamezne države, ne med deželami, ki imajo nasprotujoči si ekonomski sistem.

V Moskvi so med vojno razpustili kominterne vsled želje po zbliznanju z anglosaksi v borbi proti Hitlerju. Sedaj so jo obnovili pod firmo Kominform vsled potrebe borbe proti zapadnemu kapitalizmu.

Ali se gre v teh prerekanjih res za demokracijo?

Winston Churchill sicer pravi, da smo v borbi za svoboddščine, a ob enem naglašava svetost privatne svojine.

In le o nji se gre. V Parizu se vrši zasedanje Organizacije Združenih narodov. Skoro vsi delegati so pristaši kapitalističnega reda, razen zastopnikov sovjetskega bloka. Ta je sistem privatnega lastništva in dobičkarstva v žep uknil in tako ga je konec. Ne pa še v deželah takozvane zapadne demokracije, pa čeprav imajo delavske vlade (n. pr. Anglija in socialdemokratske in laboritske, n. pr. Nova Zelandija, Avstralija, Švedska, Norveška itd. V vseh teh državah se uvajajo le socialne reforme. A ob enem stranke, ki v svojih programih naglašajo, da so za socializem, v resnici utrjujejo stari red. Isto, oziroma enako taktiko so imele po prvi svetovni vojni.

Pred nekaj dnevi je ameriški delegat na zboru organizacije Združenih narodov v Parizu, Warren R. Austin, dejal, da je "Namen Rusije uničiti kapitalizem vsepovsod." In naobratno rečeno, namen Zed. držav je ščititi kapitalistični sistem vsepovsod.

Baš zato so naše čete v Grčiji, na Kitajskem, v raznih Sredozemskih deželah in še marsikje.

Minulo soboto je bil naš državni tajnik general Marshall na Grškem. Ni mu všeč, ker grška vlada venomer pripoveduje, da je sedaj v Grčiji več genitcev kakor pa jih je bilo predno za je. Trumanova administracija letila s svojo ekonomsko in vojaško intervencijo, da jih porazi.

Trumanovih fraz da se jim gre za demokracijo, nič več ne oglašajo. Odkrili priznavajo, da se jim gre za "svobodno podjetništvo".

Čemu pa se je naša vlada sedaj toliko spoprijaznila s fašizmom Francom? Zato, ker je nam dal v Spaniji svoja vzletališča na razpolago! V Zameno pa ga bomo zalagali z vojnimi in raznimi drugimi dajatvami. Enostavno zato, ker je Franco proti "komunizmu".

Taka je današnja politika vlade Zed. držav.

V Italiji podpiramo z denarjem naših davkoplačevalcev ne samo reakcionarno iderikalno vlado temveč tudi Vatikan, ki je skozi ves čas vojne služil fašizmu in tudi že pred vojno — od vsega početka — Mussoliniju.

Nobena skrivnost ni več, da je ameriški kapitalizem tudi Hitlerju pomagal v oboroževanju in še bolj pa je znano, da smo oborožili Japonsko in danjšnjega cesarja tudi po vojni vzdržujemo.

Ni je reakcionarne sile na svetu, da je bi mi ne podpirali. Truman pa roma po deželi in se duša za demokracijo. Ali se bo ameriško ljudstvo iz tega kaj naučilo in v bližnjih predsedniških in kongresnih volitvah pravilno glasovalo?

V tej številki

Komentarji so iz te številke izostali kakor iz prejšnje vsled uredniške zaposlenosti s Koledarjem in z dopisovanjem. Bodo obnovljeni v prihodnji številki.

Čitate v tej številki poročilo Clarence Zaitza pod naslovom "Just Things" o proslavi 45-letnice društva Slavija št. 1 SNPJ.

In pa istotako originalno kolono (na angleški strani) "Skipping Around".

Dalje je na angleški strani ponatis pisma, ki je bilo poslano angleško poslujočim društvom SNPJ.

Notice o naši sedanjji kampanji za otmitev Proletarca so na 3. strani. Uredniški članki so na drugi strani.

Čitate Proletarca, in ko ga preberete, oddajte ga kakemu znancu, s priporočilom, da si ga naj tudi on naroči.

Izkaz prispevkov bo kot že omenjeno v prihodnji številki.

Pošiljanje paketov v Jugoslavijo še potrebno

Kot je bilo iz jugoslovanske ambasade v Washingtonu že poročano, je carina na daritvene pakete, ki jih naši ljudje pošiljajo iz te dežele v Jugoslavijo, ukinja.

To je bil dober ukrep, ker pošiljanje paketov se je vsled pritožb o previsokih carinah nemudoma zmanjšalo in tako je bilo na škodi tisto ljudstvo Jugoslavije, ki je bilo od darilnih paketov najbolj odvisno, carin pa ni zmoglo.

Carine niso računali povsod enako. Odvisno je bilo od carinarjev, kako je kdo presojal, kajti kakega standardiziranega merila niso uvedli.

V tem listu smo že od prvega začetka poudarjali, da je bila uvedba carine na daritvene pakete iz Amerike v Jugoslavijo kvarna ljudem tam in tu pa je plašila pošiljatelje. In poudarjali smo, da ni prav, ako se kaznuje vse ljudi zaradi malega števila špekulantov, ki so si dobavljali tukaj in tam na stroške revšine profite.

In — in sedaj je spet po starem. Naj tam in špekulante pazijo in njim odzamejo profit, revnim ljudem pa naj pakete dostavijo kot so poslani, kajti pošiljatelji so pošiljalne stroške za takaj plačali, kakor jih morajo oni tam, ako temu ali onemu kdo kaj pošlje v Ameriko.

Torej ako imate tam ljudi, ki so v potrebi in so brez zadostnih sredstev, da si bi mogli stvari kupiti, ako bi jih sploh bilo zadosti na trgu — nadaljujte s to človekoljubni akcijo.

Ali je dolar še vedno dolar?

Iz vladnih podatkov je razvidno, da se je cena dolarju v nakupni vrednosti znižala od leta 1939 s 100 centov na 55 centov.

Tanckov odmev

Youngstown, O. — Letošnje poletje, ko sem bil v Chicagu na obisku, seveda sem obiskal tudi urad Proletarca. Z urednikom Zaitzem sva se razgovarjala o raznih rečeh, dopisih itd., pa mi je rekel, da bi ne bilo napadno če bi jaz poslal kak dopis iz našega kraja. Pozneje je tudi v listu omenil, da bom prišel kaj poročati. Res je že nekaj let minilo od kar več ne pišem. Kaj bi pa človek vendar pisal? Reševati svetovne reči, ki jih sedaj nekateri rešujejo seveda doma, se ne izplača. Ali bi človek pisal o volilni kampanji? Tudi ni vredno, ker po mojem znanju se tale politika preveč spreminja. Ni nikjer nič zanesljivega. Kar se pa dopisov tiče, pred par leti je človek lahko kaj poročal. Na primer, imeli smo socialistične klube v Clevelandu, Collinwoodu, Girardu, Barbertonu, Akronu, konferenke klubov in društev P. M. in skupno posečali razne shode. Vračali smo si posete raznih veselic, piknikov, v volilni kampanji agitrali in raznašali razno literaturo, seveda za stranko z načeli. A sedaj je vse mrtvo. Ali bi človek danes poročal o tistih, ki so včasih sedeli na plotu in nam rekli, ste premajhni, da bi kaj dosegli?

Sedaj pa tisti nekateri tako vneto rešujejo svetovno politiko, da kaj! Seveda tako, da nič ne stane. Ko smo agitrali za socializem, so eni nam rekli — seveda navadni delavci, da niso za socializem. Ne marajo, da bi delili. Res čudno. Taki so se bali delitve, ki niso imeli nič za se deliti. Ne sluha ne duha več o socializmu. Komunizem, ko čitaš meščansko časopisje, poslušas radio, čitaš poročila od odbora, ki preiskuje neameriške aktivnosti, bi človek mislil, kmalu bomo pohrustani. Naj malo omenim shod, ki se je vršil tu v Youngstownu 24. sept., na katerem je govoril Wallace. Tukajšnji časopis je kričal, da je vsa stvar organizirana od komunistov. "Doležba" je bila okrog 1400, premalo za ta okraj. Predsednica kampanjskega odbora je črnka, ki ne vleče posebno med belopoltnimi. To mi je dobro znano, ker obujem z različni karakterji in čitam razne časopise. Govorji, z ljudmi in pride do zaključka, da bodo prihodnje volitve fiasco za delavsko paro. Tukajšnji časopis vodi takozvano slamatno glasovanje o vseh kandidatih vsako leto za to okrožje in je precej v pravem, ko napove izid volitev. Kot se-

Pa pogledjmo za kaj se ljudje najbolj zanimajo. Ravno sedaj, mesec pred volitvami, za zgozmetno igro. Kriče na vse pretege, zastavijo lepe vsote denarja, da kdo bo zmogovalec. Plačajo lepe vsote za vstop, da vidijo igre. Da bi pa plačali unijsko članarino, tisto pa ne. Človek bi jim ne zameril, če bi se potem pobrigali za kaj drugega. Happy go, lucky, dokler gre, gre.

Naši dobro plačani delavski vodje ga tako lomijo, da kaj. Tako so iskali, da bi dobili kakega drugega kandidata na demokratsko listo, a sedaj se klanjajo Trumanu namesto da bi pripravili svojimi članom, da naj volijo Wallacea. A tega ne pravijo, da ni še čas. Seveda bodo čakali, Murray in Green, da bo delavstvo izgubilo kar si je pridobilo zadnja leta. Potem bo treba znova pričeti, da bodo spet žrtve. Premogarska konvencija se je nedavno vršila v Ohiu. Šlo je tako kot je Lewis želel. O Trumanu je rekel, da je zabit in nesposoben za predsednika. A vse eno ne bo premogarjem priporočal naj volijo progresivne kandidate in Wallacea. — John Tancek.

Nekaj o naših stvareh

Knjiga "Brata", ki jo je napisal za Prosvetno matico Etbin Kristan, je bila razposlana društvom, ki so uclanjena v Prosvetni matici, ta mesec.

Nedvomno je ta zvezek eden izmed najlepših, kar jih je še izšlo v založbi Prosvetne matice.

Nekateri sodruzniki Ameriškega družinskega koledarja nam obljube še niso izpolnili. Želimo ameriških spisov zato, ker je to AMERIŠKI slovenski koledar. Čemu ne bi v starem kraju brali nekaj o življenju naših ljudi v tej deželi, o naših ustanovah v Ameriki itd. Nikar se izgovarjati, da ni časa! Le "staramo" se in "leni smo ratali".

Vseeno, ako ne bo dovolj spisov v Koledar od naših tukajšnjih sodruznikov, bomo pa napolnili z gradivom starokrajskih dopisnikov, ki so nam ga poslali večinoma v ponovljeni obliki, a tu še ni bilo objavljeno.

Joško Oven je napisal v Koledar poglavje o kulturi v Mehiki. Razne druge spise, ki so bili poslani v Koledar, pa smo omenili že v prejšnjih številkah.

Louis Barberich iz Milwaukeeja je nam že večkrat pisal, da vsled svojih poznih let in utrujenosti ne bo več mogel toliko storiti za Proletarca in Koledar kakor pred leti. A resnica je, da izvrši vsako leto več takega dela. To je zares pionir, ki se noče postarati.

V raznih društvih so pred člani pisma glede našega finančnega stanja in v njih je klic za grotne prispevke. Vsak član, vsak naš naročnik nam v tej akciji lahko pomaga.

Vsem, ki so se odzvali s prispevki v sklad "5000", iskrena hvala. Onim, ki nam pa so poslali "insultivna" pisma, pa zagotavljamo, da nas to nič ne boli. Kajti delavci pri delavskih listih so navajeni batin bolj kot pa pohval in priznanj.

Progresivna stranka v Chicagu napreduje

Rekli so, demokrati in republikanci namreč, da Henry A. Wallace ne bi zmogel imeti shoda na naši zapadni strani (v Chicagu). Neki bizniški časopis (Community Reporter) se je celo hvallil, da niti dvorane ne bi dobil. Z veliko pompoznostjo je poročal, da ko so Wallaceovi ljudje vprašali za v najem dvorano v Pilsen Parku, da jim je bila odrežena.

Stvar je bila iz trje zvita, zato da bi izgledalo kot da je Wallace krog in krog ignoriran in da v svoji kampanji nazaduje.

Res da kampanjski odbor progresivne stranke na zapadni strani ni dobil dvorane v Pilsen Parku, ker je bila oddana drugim, in tudi se mu ni posrečilo dobiti tega najemnika, da bi mu jo prepustil za ta dan.

Toda dobil je v najem potem dvorano Sokol Chicago na So. Kedzie Ave... ki je nekako v sredi med 22. in 26. cesto.

In dani smo morali vsi plačati vstopnino, je bila napolnjena na vrhu in spodaj — akupaj okrog dva tisoč ljudi, ako ne več, in zunaj jih je bilo tudi na stotine.

Predsedoval je Donal J. Lotrich. In na odru je bil tudi Louis Zorko, ki je v kampanjskem odboru za Wallacea jako delaven. In pa Frank Japich, ki pa se je briga zgolj z donatanjem stolov in se pri tem delu vese premočil. Bil je res od sile zaposlen. Kajti le redkokdaj se primeri, da se bi v takih dvoranah natrpalo tisoč ljudi več kot pa se jih ob "najboljši" udeležbi.

Polcajev je bilo polno vsena-

okrog in v dvorani. A nihče ni metal v Wallacea, ali Taylorja, v Lotricha in v druge govornike paradiznikov, ne jaje.

Zapadna stran te naše soseščine, ki jo tvorijo večinoma Čehi in Poljaki, pa Slovenci in Hrvatje, poleg v manjšem številu razne druge narodnostne skupine, se je izkazala za zelo dostojno, a policija pa je bila vzlic temu budna. Par pobalnov, pa ti lahko vse pokvari.

Wallace je govoril ne samo proti "mrzli" temveč tudi proti "vroči" vojni. Oziroma za odpravo vsakravisne vojne in za vzajemnost med narodi.

Mnogi so ga tu prvič slišali in napravil je nanje mogočen vtis. Da bi le v novembru tudi glasovali zanj, ne mu samo pleskali na šodih.

Kolekta je bila jako uspešna. Poleg Wallacea so se izborno postavili tudi vsi drugi govorniki progresivne stranke. In tudi kolekta v strankni kampanjski sklad je bila uspešna.

Značilno o tem shodu je bilo to, da v tej okolici ljudje volijo čestokrat 90-odstotno za demokratsko stranko. In so lokalni politiki prerokovali, da bo omenjena dvorana prazna, ali saj dve tretjini prazna, ko bo prišel Wallace vanjo. Bila je — kot že rečeno, natrpana. Torej se giblje ne samo med Slovenci temveč tudi med Čehi in Poljaki.

Čitatelji po deželi, poslušajte Wallaceove govore po radiu. Ima jih vsak pondeljek in tudi ob drugih dnevih.

...Za uro glejte v lokalnih listih v radio-sporedih.

'Svet brez sovražstva'

drama v treh dejanjih bo vpriporjena v CHICAGU

v nedeljo 24. oktobra

v dvorani SNPJ.

V nji nastopijo igralci in igralke iz Detroita pod režijo Antona Faturja.

Ta izredna priredba se vrši pod pokroviteljstvom krožka št. 9

Progresivnih Slovanov.

PRIPovedNI DEL

VLADIMIR NAZOR:

Podzemna Bosna

(Nadaljevanje.)

— Ha! Ha! Jaz, Hero, veseljak in šaljivec! — se je smejal izzivajoče in kazal pokvarjene, počrnele zobe.

In prepira med temi tremi čudaki — med Davidom, Nasradinom in Herom — še ne bi bilo konec, da ni začel iz Starčevih ust pihati veter, da so zavalovile setve, da so se zazibale veje.

Kmalu je tako močno bruhnilo iz njega, da je dvignil vihar na cesti oblak prahu; odtrgani listi so zašelesteli nad gozdičem, kamenje v strmcu se je zamajalo in zakotalilo v globel; ljudje in živali so se spustili v beg proti stajam in hišam.

— Nikar tako! — sem zavpil Starcu.

Pa me ni ubogal. Zdaj je pihal v naselja. Slama in lesene deščice s streh so letele po zraku in padale daleč naokrog; stene so se majale in podirale.

— Nikar! Skoda je.

— Ni! — mi je odgovoril. — Takoj boš videl.

In sem videl.

V vseh tistih hišah je bila najhujša nesnaga: prah, saje, smeti; dvorišča polna blata; hlevi zasmrajeni.

— Pihaj! Pihaj! — sem sedaj kričal. — Prezračil! Očistil! Zapihaj v njihova stanovanja, v njihova telesa, v duše!

Na vse grlo sem vpil v vrtincah prahu, osušenega blata in gnile trohnebe, s polnim nosom ogabnega smradu, s pljuči v bolestnem krču; ko se je pa tisti oblak razredčil in polegel, sem se znašel s Starcem na drugem mestu.

Začuden sem obstal.

Bil sem na križišču štirih dolgih hodnikov. Skale so navpične, toda sekajo jih globeli, podobne katedralam; trda tla so ravna, v njih struge, po katerih teče voda; oboki so visoki; povsod se nekaj svetlika v rdečastih, forsornih in zlatih odsevih.

Tu so zbrane najplemenitejše kovine in vsaka je drugačne barve. Zlata zrnca in listki se trepetaje svetijo, bakreni drobcji so rdeči kakor vrtnice v cvetju, železje kar samo od sebe izžareva ostre, temnordeče barvne odtenke, rjavi premog po meče v to skladije kovinskih glasov svojo globoko mrakovitost. In zdi se, da ves zbor poje:

— Tukaj smo. Zelim, da nas lomite, sekate v kose, meljete; v pečeh bi radi goreli in na ognjiščih blesteli, se svetili na soncu, na dekliskih vratovih, na prstih nevest in poročenih žena. Pridite! Čakamo vas.

Nihče ne pride.

Moč in veselje ljudi ležita zakopana v zemlji; na zemlji pa si delijo med seboj oblast slabost, žalost in umazanija.

Velikanska bogastva so zakopana pod nogami bede in siromaštva.

Meni je, kakor da hodim skozi lesketajoče se ječe ali med grobovi nečesa, kar hrepeni po življenju.

(Dalje prihodnjič.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

pana pod nogami bede in siromaštva.

Meni je, kakor da hodim skozi lesketajoče se ječe ali med grobovi nečesa, kar hrepeni po življenju.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Z UPRAVNIŠKE IN UREDNIŠKE MIZE

Mary Knez, Dearborn, Mich., je obnovila naročnino in poslala znesek v sklad \$5,000 za otmitev Proletarca. Meni, da ako bi vsak naročnik to storil, pa ne bi imeli težav. Mnogi to storemnogi na leto veliko prispevajo, a teh je bilo premalo, zato smo morali z apelom med naše ljudi.

Frank Zupan, 1736 No. Cleveland Ave., Chicago, pravi, da se na apel ne bo odzval, ker ne verjame, da bi moral sploh kak časopis v tej deželi obstojati brez zadosti oglasov. Njemu je bil Proletarec naročen iz takih vsot, kakršne je v ta namen prispeval Donald J. Lotrich. Potem je enkrat naročnino obnovil in sedaj je ne bo več. Poslal je odgovor v tipkanem pisnu, ki se v originalu glasi:

"Gentlemen: Please discontinue your paper to me. My advice would be to give up. No paper or magazine can exist without advertising. During this inflationary time you would have to charge \$25.00 a year and who wants to pay that?"

Vendar, ako bi Frank Zupan poznal zgodovino Proletarca in drugih glasil delavskega gibanja v tej deželi — angleških in drugojezičnih, pa bi vedel, da so bili ohranjeni zgolj s prostovoljno gmotno podporo. Oglasi sicer pomagajo — toda v malih listih jih je malo — posebno v delavskih in slednjim oglaševalci ne gredo prav nič na roko. Zato imamo le naše domaće oglase, varljivih pa bi sicer dobili, a jih ne maramo.

Mrs. Ursula Zattich iz Springfielda, Ill., nam je poslala s svojim soprogom Frankom vzpodbuden dopis in vsoto \$6 za naročnino in v tiskovni sklad.

V prejšnji številki je bilo omenjeno, da je dala v tiskovni sklad za otmitev Proletarca iz dolga Rose Jurman iz Clevelanda, ob priliki ki je bila z Zanjani na jubilejni proslavi društva Slavija v Chicagu vsoto \$20. To je bila pomota. Pravilno bi se moralo glasiti, da je njen prispevek znašal \$30.

Naročnica Marie Vidmayer v Chicagu je tudi dobila apel. V odgovor nam je sporočila, da naj ji ustavimo list. Taki slučaji so v uredništvih in upravnih vsakdanji pojav. Kajti pisma, ki jih prejmemo, niso vsa prijateljska in nekatera niti vladna niso. Vendar pa moramo priznati, da mnogi, ki z nami ne soglašajo, nas saj dostojno ozmerjajo.

Angela Perme, Chicago, je poslala \$5. In nič kritike.

Naš seznam žensk s tem še ni izčrpan. Iz Pueblo, Colo., se je oglasila Mary Hochevar z vsoto \$5 in s prijateljskim pismom.

Kaj pa John Stonich v Pueblo — čemu se večkrat ne oglasil tudi z dopisi, ne samo naročninami? Ali pa je morda zaposlen v volilni kampanji za Wallacea. Svoječasno nam je bilo poročano, da kandidira za elektorja na Walleceovi listi.

John Borse, Chicaga, je poslal \$6, tri za naročnino in pa \$3 prispevkov v sklad, ki ga nabiramo.

Fred Medvešek, Renton, Wash., je poslal tri nove naročnine. Pravi, da dva nova naročnika lista še nista prejela. Upravičstvo bo poskrbelo, da dobe vse številke.

Mrs. Ana Teran iz Elyja je nam sporočila, da je njen soprog John težko obolen in da je njegovo stanje jako opasno. Ob enem je poslala oglase za v Družinski kolektor. John Teran je naročnik Proletarca od začetka in agitirani je začel zanj že leta 1905, torej čim se je pričela kampanja za njegovo ustanovitev. In nato mu je ostal zvest v agitaciji, s podporami in z nabiranjem naročnikov za list ter pri delu za nabiranje oglasov v Amer. družinski kolektor in za njegov razpečevanje. Silno veliko je ta človek storil ne samo za naše publikacije temveč tudi za napredna podporna društva in sploh na vseh poljih, kjer se je delalo za procvit naših ustanov in za delavsko gibanje.

Enako kot Ana-Teran sta nam o Johnovi težki obolenosti spro-

ročila tudi naša druga dva elyška zastopnika Math Proprotnik in Jacob Kunstelj. Teran je do bil mrtvoudni napad. Predno je zbolel je dobil v Koledar 19 oglasov. Sedaj bo imel brigo s temi stvarmi Jacob Kunstelj in pa tem se nabirani oglasov tiče Teranova soproga.

Tudi našega "večnega popotnika" Toneta Jankoviča je zadela bolezen. Kako mu je zdravje sedaj, nam ni njegova soproga Cilka, ki je tudi dobra agitatorica za naše stvari, še nič poročala. Upamo na njegovo skorajšnje okrevanje.

Pomožni urednik Prosvete Anton Slabe je nam ravno ob času napisal objavljeni spis v Ameriški družinski kolektor in nato pa se podal v bolnišnico. Njegova bolezen ni nevarna in bo kmalu spet zdrav kot je bil.

Tajnik Steve Chuck, Power Point, Ohio, je nam poslal \$25 za oglas v Am. druž. kolektaru.

Theresa Matko Arch, tajnica društva št. 318 SNPJ, Baggageley, Pa., je poslala v fond za obvarovanje Proletarca vsoto \$5. V pismu pravi med drugim:

"Ni veliko in da ni več je pač krivi suša v blagajni. Upam, da bodo upoštevala apel tudi druga društva in skušala ohraniti kar imamo. Ne morem se pa naučiti našim takozvanim voditeljem skozi četrtoletja in dalje. Imeli so velik vpliv med našim narodom, sedaj pa tako razprti je! Ali nismo že dovolj razcepjeni? Se celo republikanski predsedniški kandidati ponuja v svojih govori edinstvo Američanom. Saj dobro ve, da jo potrebuje, če hoče zmagati na volilni dan. A za nas (Američane) tako edinstvo ne bi bilo dobro. Bilo pa bi dobro za nas tako edinstvo kakršnega Proletarec priporoča in vsi drugi taki, ki so za pravi ljudski program in ljudski amerikanizem. Torej čemu se bi priseljenci našega mallega naroda tukaj tepli med sabo sebi v škodo.—Theresa Matko Arch."

Louis Barbarich, Milwaukee, je "old timer" — namreč ne samo po starosti temveč tudi po aktivnostih. Nabral je \$44 v sklad za obvarovanje Proletarca, in od tega je društvo št. 16 SNPJ prispevalo \$25. Torej jako dobro. Barbarich je poslal tudi vsote za nabrane naročnine ter nabira oglase v Ameriški družinski kolektor.

Anna Sugar, Helper, Utah, je obnovila naročnino in nas pozdravila. Kdor je že bil v Helperju ve, da so tam zelo gorati kraji in jako redko naseljeni. Torej ima naš list prijatelje vsepovsod.

Društvo št. 53 SNPJ v Clevelandu je prispevalo v sklad za ohranitev Proletarca \$25 in nekaj pa posamezniki. Več o tem je v dopisu Josipa Durna v tej številki.

Frank Mele, tajnik društva št. 44 SNPJ, Park Hill, Pa., je poslal vsoto \$21. \$10 je prispevalo društvo, drugo pa ostali člani.

Druš. Cvetoči Noble, št. 450 SNPJ, je prispevalo v Proletarčev sklad \$5. Vsoto je poslala Rosemary Janezich.

Prav tako dobro so se odzvali v Warrenu, Ohio. Naš stari prijatelj Joseph Jež je poslal \$26, od tega je dalo društvo 321 S.N. P.J \$15, posamezniki pa ostali znesek. Imena vseh bodo objavljena v posebnem izkazu prihodnji teden.

F. Pishek, Neffs, O., je poslal \$5 — od tega \$2.50 za društvo SNPJ in ostalo so člani prispevali Bo objavljeno, kot omenjeno že prej, v posebnem izkazu.

Društvo Vodnikov venec št. 147 SNPJ je prispevalo v Proletarčev sklad \$10 in Leo Poljšak, tajnik, pa je dal \$5, skupaj \$15.

Mary Vidmar, Johnstown, Pa., je poslala za društvo št. 3 SNPJ \$5 in \$2 od drugih, ki bodo omenjeni v izkazu.

Zelo verjetno je, da v teh opazkah koga izpustimo, toda v seznamu bodo vsi in upravnica zabeleži vsak cent, ki ga prej-

memo, v poslovne knjige. Dela imamo mnogo, pa se v prepisovanju teh omemb iz pisem lahko kaj preže. Torej prosimo, da ako ni kaj prav, ali pa če ni bilo pravilno omenjeno, ali prezrto, da nam to oprostite in ob enem sporočite popravke. (Op.—Te opazke so iz pisem, ki smo jih prejeli do 15. oktobra popoldne. Druga bodo omenjena v prihodnji koloni.)

Josef Oblak, Chicago, veliko pomaga. Posebno pri kolektanju poteklih naročnin. Poslal jih je spet nekaj in si ni nič vzel za stroške.

Saly Strumbel, Cleveland, je prispevala v naš sklad za obvarovanje Proletarca \$10. To je storila ob priliki, ko je nastopila s pevci Zarje na slavnosti 45-letnice SNPJ.

Med našimi novimi naročniki je tudi Frank Bolka, bivši član glavnega odbora SNPJ, ki je sedaj v naselbini Aurora, Minnesota.

Naš stari naročnik Louis Zidar je prispeval v tiskovni sklad \$5.00.

Rosi Skala, Waukegan, soproga pokojnega Rudolfa Skala, je prispevala \$2. Rudolf je bil eden najboljših humoristov v govoru in v pisavi — kadar je hotel — kar smo jih premgli ameriški Slovenci.

Druš. št. 43 SNPJ, Aurora, Minn., je prispevalo v tiskovni sklad za obvarovanje Proletarca \$2.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

O tem in onem

Springfield, Ill. — Vročni dnevi so nas zapustili, prišla je jesen in na pragu je zima. Drevje se nam predstavlja v jesenskih barvah in pred nami so dolge noči. Kmalu bo tu starka zima, "dolgočasna". A da ne bo preveč dolgočasna, bom pa kaj storila za Proletarca. In ob tej priliki mu obnavljam naročnino. Kar je odveč, naj gre v tiskovni sklad. Skupaj pošiljam \$6.

Zelo sem prepričana, da bi bila za Slovence v Ameriki velika škoda, ako bi Proletarec prenehal.

Zato apeliram: čeprav Slovenci v tej deželi izumiramo, vseeno lahko še vsakdo izmed nas dobi temu listu saj enega novega naročnika. Meni se je to posrečilo in morda bi se lahko kakemu tisoču drugih naročnikov enako obrezalo.

Vendar pa smatram, da je moje delo — v dnež obupa — zaman. Trudim se, prigovarjam, a vseeno ni pravega uspeha.

Naše mesto Springfield ni prav tako majhno. In slovenska naselbina tu je še vedno številna. Toda — žal — večina rojakov je brezbrzihih za vse. Samo da živi, dokler ne pride konec, za katerega pa se tudi ne brigajo.

Proletarec je premogarem znan vsepovsod. Saj je bil njihov glavni pobornik. A sedaj — stari se starajo in mladina gleda le v sportne strani.

Ako se v tej kampanji ne bomo postavili, bomo zapravili edini list, ki se postavlja za delavske pravice. Sedaj res živimo v zelo resnih časih in v druginji. Toda mar naj pri tem pozabimo, da smo v začasni prosperiteti? Ne! Rajše se spomnimo, kako je bilo v Hooverjevih časih in vse to se znova ponavlja.

Brezposelnosti danes ni, razen takozvane normalne brezposelnosti, ko eni ljudje delo puste in si iščejo drugega. A kaj bo, če se polomi sedanji Marshallov plan?

Upajmo, da v Parizu zgrade temelje miru in potem bomo lažje dihal.

Kar se tiče prispevkov, smo ljudje z njimi silno obremenjeni.

Vsi od kraja — ne glede na versko ali politično prepričanje. In tisti, ki so v vladnih službah, pa morajo prispevati svojim bosom za banketne priredbe in v volilne kampanje.

A kaj pa mi? Izgovarjajo se — saj moram povsod dajati ...!

Da — povsod, razen da pri nas daje za napredne stvari le majhna skupina. Ako pa bi delali tako kakor katoliški ljudje med Slovenci, pa ne bi imeli tega tako težkega gospodarskega problema.

Naš namen je, da Proletarca moramo ohraniti. Iz njega se mnogo naučimo in bil je ter je še danes našemu ljudstvu v ve-

liko korist. In mu bo v bodoče. Zelo rada čitam dopise v njemu iz vseh krajev.

Večkrat naj kaj poroča Anton Šhular iz Kansasa. Poznam ga osebno in one kraje, ki jih omenja v Proletarcu, in pa od leta do leta v Ameriškim družinskem koledarju.

Ko smo pred leti tudi mi živeli v deželi "solčnih rož", je bilo seveda takrat v naših starih naselbinah vse drugače. Na tiste rože se mnogokrat spominim. A žal, da za na vrt življenjskih razmer niso bile dovolj lepo vsejane. In morali smo za kruhom — ta tja, oni drugi kam drugam. Pa so se ljudje razšli in ostali pa so tam samo še najtrdnjši in pa tisti, ki vedo, da nekje se človek mora odpočiti in najbolje da sedi na klopi tam — v takem kraju — kjer so ti izpili v rovih ali v tovarnah tvojo življenjsko silo.

Tone iz Arme, le še kaj piši v list! Radi beremo tvoje stvari. Včasih se ti smejemo, ko stvar prečitamo enkrat — dvakrat, včasih pa nas žalosti, ko beremo tvoje storije o tragedijah in naporih naših preostalih rojakov tam okrog.

Tudi "Big" Tonyja, bivšega Kansasčana imamo radi. Predvsem seveda njegove dopise, čeprav se mu je eden v Proletarcu (to je bila pripomba urednika) jako zakasnil, toda ne po Tone-tovi krivdi. Torej je on še vedno "stara korenina" in bo tak še dolgo ostal. Toni (Tomšič) je dober agitator za Proletarca — o tem vedno čitamo. Da bi imel le še več posnemalcev, pa bi morda v uradu ne imeli toliko dela in skrbi s kampanjami.

Dopade se mi tudi, ker "Big" Toni tako naravnost vse pove. Udari nazadnjaka in svetuje naprednjaku, kako bi za našo stvar lahko še boljše delal. In pa nazadnjaških žen se je lotil. Napredne pa je premalo pohvalil. Kaj pa nazadnjaški možje?

V vsaki številki tega lista čitamo v kakšnem težkem položaju da je. Torej pristopimo zraven, da plačamo v tiskarni dolg in Proletarec bo ohranjen. To bo sicer vzelo veliko truda in dobre volje in zato se moramo te odgovornosti tudi zavedati.

Naj še dodam, da se je vinska trgovca našega Delavskega doma prav dobro obnesla. Vršila se je dne devetega oktobra. Delal je kajpada največ gospodinjski klub delavskega doma. Hvala vsem, ki so prišli na to prireditev "od blizu in daleč".

Uršula Začič.

(Op. — Druge omembe k temu dopisu so v koloni "Z upravniske in uredniške mize.")

Tudi "mrzla vojna" veliko stane

Nad 50 odstotkov vseh dohodkov zvezne vlade gre za oboroževanje in za druge stroške, ki jih ima v tekoči "mrzli" vojni. In izgleda, da hujše šele pride.

ALI SE BODO TAKI PRIZORI SE PONOVILO?

Vedno več "ekonomov" prerokuje, da bomo dobili letos, gotovo pa po volitvah, "recesijo" — ali po domače povedano, brezposelnost in s tem kajpada gospodarsko krizo. Žal, da je delavstvo na svoje skušnje v prejšnji krizi tako hitro pozabilo.

Na temeljih nove Gorice

Ker so zavezniki — namreč Amerika, Anglija in Francija prisodile v mirovni pogodbi Gorico Italiji, se je Slovenija odločila tik ob nji zgraditi novo Gorico. Članek v "P. D." piše o tem:

Tri mesece in pol je, odkar gradijo temelje Novi Gorici. Stala bo med Solkanom in Sempetrom na ravnini onkraj Stare gore in Panovca. Tisto nedeljo, ko se je pričelo z gradnjo, so prišli iz bližnje in daljne okolice. "V vsem Solkanu je ostalo doma kakih pet ljudi," mi je rekla Fanica, ko sva se pod Sveto goro razgledovali po Novi in stari Gorici. "Solkanski mizarji so prvi zasadili lopate v zemljo in začrtali prostor, kjer bo stala nova tovarna za predelavo in izdelavo lesa. 10.000 kv. metrov bo obsegala. Najmodernejše stroje bo imela. Moj mož, ki je delal dolgo let v Trstu, pravi, da jih tam ne premorejo takih. "Solza, ki si je malo prej utrnila v obeh ob spominu na sina edinca, ki je padel, ko je jurišal na nemške tanke, so se zablestele v soncu kot biserna rosa. Obraz ji je spreletel smehljaj bolne, a vendar živo občutene sreče.

Globoko pod nama se je širila cesta, ob kateri raste Nova Gorica. Mladi brigadirji v kratkih hlačkah, z zagorelimi hrbti, ki so polagali globoko na njenih robovih cevi za kanalizacijo, so se zdaj pa zdaj prikazali nanjo. Bili so podobni mravljam, ki prihajajo iz skrivnih rovov in znašajo skupaj svoj tvor. Zarla sem se za trenutek v njihovo delo, nato pa znova v Fanikine oči. Plule so preko obih Goric, stare in nove. Ustavile so se na obhodni cesti, ki se dotika na dveh straneh glavne mestne ulice. "Saj so ti pravili", je nadaljevala. V glasu se je poznalo, da je bila prejšnji trenutek daleč daleč, a da jo stvarnost nenehno vabi v resnično življenje. Tako in nič drugačno bi hoteli imeti tudi njen sin Miloš. Ne ustavlja se ob meni, mama, bi ji rekel, delaj za našo svobodno domovino, ker jaz ne morem več. "Obhodna cesta, ki veže Solkan s Sempetrom in po njih Soško dolino s Gerasom, je bila zgrajena lansko leto. Z njo smo si pomagali iz najhujše stiske, v katero so nas pahnili z novo mejo, ki nam je presekala vse vodne žile. Mestoma je prestrma, zato je projektiran predor skozi Panovec in Staro goro. Na solkanski strani že delajo odkope saj si jih videla, kajne? Kadar koli se vzpnem sem gori in se ozrem na mesto pod seboj, mi

zaživi misel, da nekoč ne bo več preko njega tekla bodoča žica. Obi polovici se bosta strnili v eno celoto. Kar je nerazdružno, kar kliče skupaj, ni mogoče za dolgo ločiti. Nova obhodna cesta pa bo urejevala zunanji promet kot v velikih mestih. Grajena je kakor nalašč za to.

Bilo je že pozno popoldne. Nenadoma sem začutila vso utrujenost in zahotelo se mi je čimprej domov. Se pogled na Sočo, ki teče mimo obeh Goric, še pogled na našo bodočo veliko Gorico in spustili sva se v dolino.

Najbolj vroče popoldanske ure sem prebila pri mladih graditeljih Nove Gorice. V stari zapuščenih opekarni so si ustvarili celo naselje, kjer najdeš vse, od kantine pa do brivca in čevljarja. Trenutno je pod to streho 11 brigad: dve mariborski, prekmurska, polčanska, zasavska, novomeška, makedonska, kulška, zagorska, črnohorska, Kajuhovala, pa Tomšičeva in idrijska četa. Z nekaterimi sem se srečala na delu za časa opoldanske izmene. Sežanski mladinec me je kot član glavnega štaba peljal na teren.

Največje delo, ki so ga letos opravile mladinske brigade, je kanalizacija novega mesta. S ponosom, ki ga ni mogel zatajiti, mi je pokazal 3 km in 600 metrov dolgo novo strugo potoka Korna kot glavnega odvodnega kanala. Do dna sem razumela ves ta njegov ponos, ko sem sama videla, s kakšnim žarom in neuporno voljo se je lotila mladina tega težkega dela. Vzdolž vsega kanala je zemlja tako vlažna in ilovnata, da je ne spraviš več z lopate, ko se prilepi nanjo. Brigadirji so rili vanjo z golimi rokami, si podajali kepe kakor opeko in jih metali na samokolnice. Samo brezmejna ljubezen lahko premaguje te napore in samo v brezmejni ljubezni postanejo neobčutni, taki, kot jugoslovanska mladina tudi v resnici je. Zdrava, krepka in vedra. Vse polje in pleše v nji, zakaj ona živi polno življenje in polno mladost. Sama se ni sem zavedla, kdaj so mi privrele iz prsi solze, ki jih nikakor nisem mogla potešiti, pa naj me je bilo še tako sram pred temi mladimi tovariši. V njih se je mešala grenkoba lastne zatrite mladosti, ki v prilikah, ko smo mi do-

raščali, ni mogla najti pravega razmaha, z občutkom tistega ponosa, ki je napolnjeval Sežanca Branka. Narod, ki ima tako mladino in ki gradi taka dela, ne more drugače kot po poti napredka v socializem. Ne more drugega kot zadajati udarce imperialistični fronti.

Moj mladi spremljevalec ni rekel ničesar. Razumel je, da me je prevzelo in zagrabilo, tako kot zagrabi tudi njega vselej, ko se ozre na ozelenele bregove orna in motno vodo v kameniti strugi. Pred enim, dvema mesecema je bilo tam vse razrito, zdaj se na tri četrtine kanala ni ni pozna sledov opravljenih del. "Pravi delavci bi ga nikoli v tem času ne dogradili," je vzdihnil, ko sva bila že na poti, ki drži skozi Panovec na kronberško stran.

Na kronberški strani se do morda že to jesen, če bo lepa in sončna, pričela dvigati kmetijska šola. Črnohorska brigada koplje njene temelje. Ne zgledaš jih prej, dokler ne prideš skoraj tik do njih. Brigadirji vihtijo svoje krampe kaka dva metra globoko v zemlji. Preko vsega poslopja bodo segale kletki, kamor bodo spravljali vinski in ves drugi pridelek, ki je v tem delu Goriske še prav posebno obilen. Pozdravila sem se z njimi in stisnila roko komandantu. Povedal mi je, da so v njegovi brigadi sami študentje, da je na Goriskem lépo in da se druge počitnice vrnejo na gradnjo Nove Gorice.

"Koliko objektov še gradite razen mestnega kombinata in kmetijske šole", sem vprašala Branka. "Se šest ob glavni mestni cesti in stranskih cestah. Tako pojdemo tja. Radoveden sem, kakšen vtis bo nate napravila 42 metrov široka cesta. Pravijo, da take ni nikjer. Z avtom smo zdrknili mimo na tistem mestu, kjer prihaja na obhodno. Premerila sem cesto in stavbišča, ker se po njej še ne more voziti, čeravno je skoraj že gotova. Da bi šla peš, ni bilo časa. Kosilo naju je že davno čakalo in rada bi se bila seznanila z življenjem brigad izven delovnih ur.

Mnogo lepih, predanih ljudi sem srečala v partizanih in tudi pozneje, vendar moram reči, da spada Tigrova mati, ki sem jo tisto popoldne spoznala, med najlepše. Šestdeset let ji je. Bila je na otvoritvenih delih Nove Gorice, pa jo je primahala nekoga dne na glavni štab, češ, da je prišla na udarniško. Majhna in drobna, kakršna je, se je zasmil-

fila mladim voditeljem. Odsve-tovali so ji, a ona jih ni hotela poslušati. Vztrajala je pri svojem in ni odnehala, dokler je niso vtaknili v kuhinjo za pomočnico. Čez nekaj dni se je znova zglasila v štabu. "Prišla sem na udarniško", je rekla, "in ne v kuhinjo. Tudi jaz hočem graditi z mladino Novo Gorico."

To pot so ustregli njeni želji, a dali so jo v tako brigado, ki je odšla kmalu domov. Zopet se je znašla v kuhinji pri lažjem delu. Branko jo je na mojo željo poklical. Prišla je vsa sončna in nasmejana. "Od kje ste, mami-ca", sem jo vprašala. "Ali nimate doma nikogar, da je postala brigada vaša družina?" "Iz Lož na Vipavskem sem. Doma imam pet otrok in vsem je dobro. Najstarejši sin je bil prvi partizan in nosi spominsko znamko. Tudi drugača sem silila iz italijanske vojske pa ni hotel. Zahtevala sem zanj podporo od oblasti, a vsa leta se nisem dotaknila niti centesima. Vse sem dala partizanom, da tako vsaj malo poravnem." Kaj pa boste sedaj tu? "Morajo me dati v drugo brigado, ker jaz še nisem opravila dveh mesecev udarniškega kot je za mladince predpisano. Tudi jaz hočem biti še mlada. Če me ta-le ne bo dal", in pogledala je Branka, "pojdem na čisto bratstva in edinstva". Branko se ji je prostodušno nasmehnil. Ta nasmeh je govoril, da bo njena želja le do kraja uslišana. Ko sva se poslovili, je odbrzela tako, kot bi ji res bilo komaj dvajset let.

V urah, ko sem se mudila v brigadnem naselju v stari opekarni, je mladina počivala. Od dveh do štirih je strogo spanje. Po četrti se pričnejo politična in teoretična predavanja, delo v znanstvenih krožkih in fizkultura. Ker nisem prišla s terena točno ob uri obeda, sem zamudila opoldansko radijsko oddajo z lastnim sporedom in v treh jezikih. Med graditelji Nove Gorice je tudi veliko italijanskih delavcev. Vedno se pritakne kakšen, ker jih revščina in brezpo-

selnost ženeta iz domovine v Jugoslavijo preko bodoče žice. Govorila sem z njimi. Oni ne verujejo resoluciji Informacijskega urada, ker imajo pred seboj živo stvarnost. Ta pa jim je najboljši dokaz, da je Jugoslavija na poti socializma. Oni vidijo, kako tepe z njimi tudi reakcijo njihove lastne dežele.

"Morala bi prisostvovati zvečer naši kinopredstavi, našim narodnim kolom, našim kulturno-prosvetnim festivalom in izletom", mi je rekel novomeški visokosolec, "potem bi šele lahko odnesla s seboj v Trst odsev našega življenja."

Krepko sem mu stisnila roko in žal mi je bilo le, da je dan včasih tako kruto kratek.

Mara Samsa.

Nov način transfuzije krvi

Dr. I. Páge je pred nedavnimi sporočil, da je po zaslugi nove metode v kirurški tehniki mogoče rešiti mnogo oseb, ki so bile v nevarnosti, da umro zaradi prevelike krvavitve.

Novi postopek je namreč ta, da damo takim osebam za nekaj časa drugo srce s transfuzijo krvi v arterijo.

Navadno izvršijo transfuzijo brez pritiska. Kadar pa je bolnik izgubil že veliko količino krvi ali je v nezavesti iz drugih razlogov, je njegov krvni pritisk tako nizek, da srce ne more vsati v telo dovolj hitro nove krvi. Čim napravimo transfuzijo naravnost v arterijo s pritiskom, se "srčna črpalka" stisne in prične takoj znova delovati, tako da bolniki, ki so že prenehali dihati, spet zadihajo, čim pride kri v žile. Na ta način so rešili psa, ki že več kot osem minut ni dihal.

Visoka plačilna lista

Na plačilni listi zvezne vlade je bilo koncem meseca septembra 2.113.777 civilnih uslužbencev ali 13.500 več kakor mesec prej.

MARY KERŽAN

CHICAGO, ILL. — Ko smo se pripravljali v soboto 25. septembra na srebrno poroko Mary in Martina Keržana, si pač ni nihče predstavljal, da bo Mrs. Keržan tako hitro preminula. Dvorana Masonic Temple, kjer se je slovesnost srebrnega jubileja njenega zakonskega življenja vršila, je bila polna gostov — okrog tri sto — in ona se je tolikoštevilna prijateljstva in prijateljstva zelo vrnila. 25. september je bil nedvomno eden najlepših dni v njenem življenju.

To slavnost so aranžirali nečak in nečakinje Frank in Mary Kobilca, ter Jennie, poročena Jakše.

Ob omizju je bilo slavlencema v pozdrav izrečenih več govorov in potem je bilo voščil in rokovanja. Še dneve pozneje je Mary pripovedovala, kako vesela je, ko je uvidela, da ima toliko prijateljev.

Delo na tej slavnosti srebrne poroke so vršili Annie Borstnik, Mary Vovk, Mary Kovačič, Mary Divjak, Zofka Zalakar, Josephine Vukinich, Mary Cajhen in mnogo drugih, ki so stregli navzočim.

Vsem tem in natakarjem sta slavljenca Martin in Mary Keržan izrekla iskreno zahvalo.

Dne 5. oktobra je Mary Keržan nagloma preminula.

Njen pogreb se je vršil pod vodstvom pogrebnika L. Zefrana na pokopališču Woodlawn dne 8. oktobra ob obilni udeležbi. Vence so ji poslali mnogostevni čikaski in okoliški prijatelji ter tudi iz drugih držav. Ob rakvi v pogrebnikovi kapeli ji je zapel dve žalostinki pevski zbor "Prešeren" in zborov predsednik Anton Udovih pa je imel poslovlilni govor.

Ob grobu je govorila pokojnici v slovo v imenu društva Illini Star, Ameriške bratske zveze, Agnes Jurečič, v imenu samostojnega društva Zanja Mary Udovič in v imenu krožka Progressivnih Slovencev Frances Vider. Slednje so po svojem običaju položile na pokopališču na rakev šop rdečih nageljev.

Mary Keržan je bila rojena 2. avgusta leta 1880 v Domžalah na Gorenjskem. Njeno dekleško ime je bilo Kobilca. V Ameriko je prišla leta 1903. Najprvo se je nastanila v New Yorku, čez par let pa se je preselila v Chicago.

Zapušča soproga Martina Keržana, nečaka in nečakinjo Franka in Mary Kobilca ter Jennie, poročena Jakše. Vsi ti izrekajo vsem, ki so ji poklonili vence ter jo spremlili na njeni zadnji poti iskreno zahvalo.

KAJ LAHKO STORI VSAKDO IZMED NAS V KORIST "PROLETARCA"?

- Pridobivajmo mu NOVIH naročnikov
- Obnavljajmo naročnino TOČNO čim poteče
- Agitirajmo med drugimi naročniki, da store liste
- Prispevajmo v PROLETARCEV tiskovni sklad in priporočajmo to tudi drugim
- Oglasajte v PROLETARCU priredbe društev in druge stvari
- Naročajte slovenske in angleške knjige iz PROLETARCEVE knjižarne
- Poskrbite, da si naroče AMERISKI DRUŽINSKI KOLEDAR vsi tisti, ki tega še niso storili
- Naročite KOLEDAR tudi svojcem v starem kraju in enako PROLETARCA.

Vsakdo naj stori za naš list kolikor more, pa bomo vse težave zmagovali!

Joe Culkar - novi predsednik SNPJ

Ray Travnik iz Detroita bi moral po pravilih po smrti Vincenca Cankarja biti sedaj glavni predsednik SNPJ. A je vsled svojih razlogov novo službo odklonil in tako ga je (po pravilih) nadomestil drugi gl. podpredsednik Joe Culkar.

Kdo je Joe Culkar? Delegati

Joseph Culkar

konvencij SNPJ in pa društveni te organizacije ga že dolgo poznajo.

Rojen je bil leta 1908 v naselbinu Conemaugh tik Johnstowna v državi Pa. Delal je nekaj časa v premožnostni in nato pa v jeklarni kompanije Bethlehem Steel.

Joe je najstarejši član družine, v kateri ima dva brata in tri sestre. Njihovi starši so umrli že pred mnogimi leti. Nato je za mladoletne skrbel Joe.

Joe Culkar je oženjen. Ima sina, 16 let starega in hčerko osmih let.

Je že dolgo naročnik Proletarca, njegov podpornik in je človek naprednih nazorov — torej je vzgojen v duhu tradicij, ki jih ima organizacija, kateri sedaj načeljuje.

Pri Proletarcu mu želimo v njegovih nalogah veliko uspeha.

Vatikan na delu proti slovanskemu bloku v prid zapadnih sil

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Je Jozef Plojhar kot duhovnik nastopil z neprijetnim dokazom za reakcijo v času italijanskih volitev. Vatikan nastopa proti Sovjetski zvezi in proti ljudskim demokracijam v interesu svetovnega kapitala, kateremu služi. Spominimo se samo ogromnega premoženja Vatikana. Samo v Italiji nadzira 30 največjih akcijskih družb s kapitalom nad sto milijonov lir. Vatikan je lastnik velikih bank, kakor "Istituto Controllo di Credito di Roma", "Banca Veneziana", dalje je lastnik več kot 40 "katoliških bank" in 100 "ljudskih bank". Vatikan in različni katoliški redi imajo v lasti 257.000 ha zemlje. Spominimo se samo velikih podpor, ki jih dobiva Vatikan od Wall Streeta.

Vatikan v interesu mednarodnega kapitala hujska svoje vernike, ki so sicer dobri državljani svoje države, v brezupen boj in prinaša napetost v mednarodne odnose, namesto da bi delal za mir. Mnogo drugih cerkva — v kolikor se niso prodale svetovnemu kapitalizmu — nastopa proti takemu hazardiranju z verskimi čustvi ljudstva. Najpomembnejša med njimi je izjava vseh pravoslavnih cerkva, ki

so se letos sešle na manifestacijskem kongresu v Moskvi.

Vendar pa je tudi v sami katoliški cerkvi, zlasti med verniki in nižjo duhovščino mnogo znakov, ki kažejo na nezadovoljstvo zaradi take vatikanske politike.

Čehoslovaško ljudstvo se je že v veliki večini prepričalo, da vlada spoštuje versko svobodo. Spoštuje popolno in iskreno svobodo vesti in svobodo verskega prepričanja. Ne more pa dovoliti, da bi se na Čehoslovaškem uveljavila reakcionarna vatikanska politika, da bi izrabljali cerkve za zaščito nazadnjaških in za zaščito kapitalističnega izkriščanja delovnega ljudstva.

JOSEPH DURN PIŠE

Cleveland, O. — Vaše pismo je bilo prečitano na društveni večeri dne 10. oktobra in je društvo št. 53 SNPJ pri tem res melo v vidiku ogromne dosežene zasluge Proletarca za SNPJ od početka pa vse doslej.

Zato smo si šteli in dolžnost pomagati mu v tej akciji, da se ga obvaruje ter v ta namen pripelje \$25 iz društvene blaginje, nekaj pa so prispevali posamezni člani, med njimi naši "čldtimerji" Frank Barbič, John Lokar, F. Zavržnik in podpisani. Torej je skupna vsota \$35.

Sedaj pa nekaj kritike: Glede knjig Prosvetne matice. Člani so bili navajeni, da so jih prejeli bodisi koncem ali saj v začetku leta.

(Pojasnilo: Nam je žal, a knjiga je tu, dobili smo tudi delavca za razpošiljanje in upravnica je obljubila pomagati temu delavcu — Clarenceu Zaitzu, z navodili, četudi bi si morala zdravje varovati bolj kot si ga. Ko se bo Clarence delu privadil, pa bo šlo vse spet gladko, seveda z vašo pomočjo in s sodelovanjem Anne Benigerjeve. Urednik sam se trudi, a mnogi bi mu ne hoteli verjeti, kako težko je, ko je vse naokrog dolg, dela pa toliko in pomočnikov pa premalo. Vedno apeliramo, naj nam naročniki povedo svoja mnenja, ker le tako si lahko drug drugega bolj pojasnimo, kako je z našimi skupnimi stvarmi in skupnimi, dasi z neenakimi težavami.)

Drugič — tu nas je mnogo mnenja, da se bi moral naročnik na Proletarca v tej neznozni dragini zvišati. Vsak razumen naročnik ve, da je to nezgodno, kajti drugi listi so to že storili. In to že zdavno; in po večkrat.

S tem bi bili sorazmerno vsi enako prizadeti. Tako pa imamo vedno le eni in isti vsi enake žrtve, drugi pa nobenih.

Tretjič, zdi se mi, da bi morali biti tudi bolj taktični. In pa previdni. N. pr., John Filipič je vedno rad podpiral Proletarca. Pa ko sem ga v tem slučaju nagovoril za pomoč "Proletarcu", se je zamejal in dejal, da Zajcu ne da, naj mu Langerholc pomaga, ker ga tako zagovarja itd.

Zamerili ste se mu menda radi neke opazke glede načelnega prerokanja o tej zadevi, v kateri je bil J. F. hud na komentar v Proletarcu, ker je bil v prid J. L. itd. — Joseph Durn.

(Op. u. — Tako se piše stvarno, kritično in dostojno. Prav tako, kakor je na nas hud sedaj morda J. F. (urednik upa, da ni hud, le glasan je), še veliko bolj hud je človek, ki ga je J. F. "kritiziral". A urednika Proletarca pa je J. L. nedavno zaporedoma že dvakrat "jako" oz-

merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Mesto, ki ga pred petimi leti ni bilo

Mesto Tkvarčeli pred nekoli-ko leti sploh ni bilo označeno na zemljevidu Gruzije. Teda je ga ni bilo. Danes pa je novo mesto Tkvarčeli, ki se nahaja blizu Črnomoške obale eno izmed najvažnejših industrijskih središč republike, ki se vedno bolj razvija na industrijskem polju.

Sovjetska vlada je v prvih letih svojega obstoja našla sredstva in možnosti za izkoriščanje Tkvarčelskega premožnega bazena. Poslane so bile skupine znanstvenih geoloških ekspedicij na vzhodni velikih Hodela, katerega vrhovi so pokriti z večnim snegom. Geologi so ugotovili, da bi mogel dati tkvarčelski bazen državi ogromne količine odličnega premoga. Takoj za geologi so prišli prvi delavci v to pustno predgorje, kjer so v gozdovih še živeli medvedi in volkovi. Eksplozije so prebudile nemo dolino reke Galuzgi: pričeli so graditi prvi rov. Skupno z rudarji so prišli tudi delavci, da speljejo železniško progo od bodočih naselij do morja. Zrasle so prve hiše na vzhodni planini. Naselje na eni strani reke je dobilo ime Kvezanje, na drugi pa Akmara. Poleg teh naselij so se pričela še nova: Staro in Novo Nahme, Pantuha, Helikvara. V njih so se nastanili rudarji, delavci za gradnjo velike električne centrale, tovarne za koks, strojnih delavnic, železniške proge in drugih podjetij v tem odročnem kotu pod Kavkaskimi planinami.

V rovu so prišli na prvo plast premoga. Gradili so potem nadaljnje navpične in stranske rove, rov pa, v katerem so pričeli najprej kopati je dobil ime Stalina. Kmalu so spravili v pogon žično železnico, ki je vezala Akmaro z Kvezanjem. Po njej so prevzajali premog do železniške postaje. Pričeli so s kopanjem premoga v drugem velikem rovu. Na obali reke Galuzgi so zablesteli električne svetilke, tok je dajala tkvarčelska hidrocentrala, ena izmed največjih v Zakavkaziju. Postavljena je bila v drugi petletki.

Kopali so nadaljnje rove, dvignila so se nova podjetja. Zgrajeno je bilo v letih tik pred vojno, nekaj pa tudi med vojno. Takrat so zgradili na desetine stanovanjskih hiš, pet šol, tri klube, letno in zimsko gledališče, dve bolnici, devet otroških jasi, številne trgovine, gostilne in celo letovišče za rudarje. Zdravniki namreč, ki so bili v tem mestu, so našli nedaleč od naselja Akarmara zdravilne radioaktivne vrelce, katerih voda je zdravilno vplivala na zdravje rudarjev. Vlada je takoj poddelila velike kredite za zgradnjo. Zdjaj se zdraviljo, ne samo domačini, temveč tudi rudarji iz Dombasa, Urala, Sibirije itd.

Tako se je v petih letih dvignilo mesto Tkvarčeli, zgrajeno z rokami sovjetskih ljudi v nekaj zapuščenih delih kavkaska predgorja.

— Sem smo prišli še kot mladeniči, pravi rudar, poslanec vrhovnega sovjeta ZSSR Aleksej Ajba. Jaz sem imel n. pr. sedemnajst let. Ko sem prišel sem, sem živel nekaj mesecev pod šatorom. Na tej prvi zgradbi sem delal kot zidar. Potem sem postal rudar, nato učenc v kovinski tovarni, zdaj sem pa mojster. Imam družino in dvoje otrok. To je moja hiša. Dobrodošli ...

Ajba je ponosen na to mesto, merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Ni oderuh

Préd leti je umrl nekje v Dalnacihi star duhovnik, ki je bil velik orjugal. Čim starejši, tem večji čudak. Protí koncu svoje delovanja je preslužil dolga leta v samotni na nekem otoku. O njem so krožile razne anekdote. Imel ni ničesar; če je kje kaj dobil, je vse takoj razdal in zapravil.

Slovel je pa tudi po tem, kako je opravljal svojo službo. Vrtil se je pred oltarjem prav po svoje. Obrčal se je leseno, kričal z rokami, delal čudne krize in pri tihih maši kar nenadoma začel spuščati glasove, da je po božno ljudstvo prisluhnilo. Pa je zopet utihnil in tako končal.

Za krst seveda ni ničesar zahteval, poročni obred je ljudem poklanjal, smrt je bila zastoj. Kar je kdo samo tako dal, je on hvaležno sprejemal. Ni izze-mal ljudstva, ki je bilo seveda z njim zadovoljno in še v deveti fari so verniki blagovoljno njegove ovčice. Mašo je izmolil večinoma zastoj; če je pa kdo ponudil plačilo, je šlo tudi že na tri ali štiri dinarje.

Seveda to nekaterim duhovnim sobratom, ki so imeli več smisla za pozemske dobrine, ni bilo všeč. In dočim je prej škof samo tu in tam kaj nenavadnega čul o tem čudaku, je nekega dne moral sprejeti deputacijo, ki se je pritožila proti takemu delovanju. "ki navsezadnje samo sveto mašo čudno osvetljuje; kakor da je to kaka poslovna zadeva, ki se da izlicirati ..."

Škof je kot star, izkušeni in uvideven duhovnik hotel starega moža šteti, a vendar je obljubil, da ga pokliče na pomenek. In ko je oni čudni otočan o priložnosti res prišel pred škofa po besedo, mu je škof hotel dokazati pomen in vrednost svete maše, ki je ne bi smel brati za vsak denar, zlasti ne za nekaj dinarjev. Pa je stari duhovnik vzkliknil: "O, prevzvišeni, ko bi vi moje mašo videli, bi rekli, da sem oderuh!"

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

Merjal, pa se ne bo nič podro radi tega. Kar pri Proletarcu od vseh želimo, je tolerance, upoštevanje razmer in pa da smo za tako demokracijo, kakršna vodi v socializem, in tako ta list podpira od začetka. Osebnih razmere pa se bodo pri tem kajpada dogajale. Temu ni pomoči. A vsem, ki so enakega mišljenja, se rane zamer vedno začelijo in potem lahko spet delajo skupaj.)

"A, Ante? Nesrečnega Anteta so pri nekem pretepu ubili. Stiri je so bili, pa so ga kamaj, junaka."

Dočim je starih obraz žarel od ponosa, je Bude poblebel in zazijal. Nerodno mu je bilo, da

PRVO PRETAKANJE VINA

Vina so se že precej izčistila in kmalu bo čas, da jih prvič pretočimo. Prvo pretakanje ima v glavnem dva namena, in sicer da ločimo vino od drozja in da ga prezračimo. Oboje je zelo važno za nadaljnji in pravilni razvoj vina. Drozje se sestoji večinoma iz teles mrtvih in stradalih krpalnih glivic, ki se po kipenju vsedejo na dno sode. Mrtve glivice začno, kakor vsa mrtva organska telesa prej ali slej gniti. Če se to zgodi, se drozje ustradi in vino se pokvari ter postane zavrelca. Drozje začne gniti prej v šibkem kakor v močnem vinu. Zato moramo paziti, da šibka vina pravočasno pretočimo. Prezgodnje pretakanje, četudi ni vinu nevarno, mu tudi vedno ne koristi. Ko dolčimo ugoden čas za prvo pretakanje, se moramo ravnati po naslednjih načelih: a) Vino, ki ima preveč kisline in za katero želimo, da bi jo izgubilo in postalo miljejšo, pretočimo kasneje kot ponavadi, n. pr. v januarju in februarju. Drozje, oziroma v drozju živeče mlečne bakterije, imajo to lastnost, da spreminjajo vinsko kislino v mlečno kislino, ki je po okusu vedno bolj mila, kakor vinska. To lastnost drozje izkoriščajo naši Kraševci, ki puščajo svoj, na kislini bogati teran, do spomladi na drozju. Če je vino bogato na kislini, se tudi ni bati, da bi drozje začelo gniti, ker kislina kakor alkohol, zadržuje gnitje. Nasprotno moramo seveda ona vina, ki vsebujejo le malo kisline, pretočiti bolj zgodaj, da ne bi izgubila kisline, ki je v vinu potrebna. Vino, ki nima dovolj kisline, nima prijetnega okusa in se tudi rado pokvari. Vinom, ki vsebujejo prav malo kisline, je najbolje dodati 40 do 100 gr. citronove kisline na vsak hl vina. S tem jim zboljšamo okus in jih obvarujemo boleznim, katerim so ta vina, zlasti zaradi pomanjkanja kisline, zelo podvržena.

b) Vina, ki smo jih napravili iz mošta, ki smo mu dodali žvepleni amonijev fosfat, ali metabisulfit, moramo pretočiti bolj zgodaj, da ne dobijo duha po žveplnem vodiku, ki je podoben duhu po gnilih jajcih. Ta vina moramo pri pretakanju tudi zelo močno zračiti. Če pa vino že

ima ta neprijeten duh, ga moramo čimprej pretočiti v zažveplan sod; žvepleni plin razkroji žvepleni vodik in vino kmalu izgubi neprijetni duh. Namesto da bi posodo žveplali, lahko damo takemu vinu pred pretakanjem 6 do 7 g metabisulfitu; to prav tako pomaga kot zadimljenje z žveplom.

Če je le mogoče, pretakajmo ob lepem in tihem vremenu. Nekaj dni prej pa ob lepem, tihem in mraznem vremenu klet dobro prezračimo in premrazimo, da se bo vino bolje učistilo.

Vsem vinom, ki menjajo na zraku barvo, kar preizkusimo tako, da jih v odprtem kozarcu pustimo nekaj dni stati, dodamo teden dni pred pretakanjem 8 do 10 gr metabisulfitu. Tega zdravimo v prah in ga zvezanega v čunjico obesimo skozi vehe pred globoko v vino. Ko se čez nekaj dni metabisulfit raztopi potegnemo čunjico iz sode, vine pa pretočimo v sode, ne da bi ga prej zažveplali.

Pretakajmo tako, da se vino močno prezračil, ubije in speni. Zato je bolje pretakati s pipo, kakor z natego. Močno prezračeno mlademu vinu zelo koristno, ker pospešuje njegov razvoj. Vino, ki smo ga na ta način pretočili, bo takoj po pretakanju prazno ali kmalu bo pridobilo na okusu in dobroti. Nekateri mislijo, da izgubi vino s pretakanjem, zlasti pa če ga močno zračimo, na moči. To ni res, kajti dokazano je, da pri navadni temperaturi hlapi alkohol v enaki meri iz vina, kakor voda, ki je v njem. O tem se lahko vsak tudi prepriča, če meri z zanesljivim ebullioskopom vino pred in po pretakanju.

Sode, v katere bomo pretočili vino, moramo prej dobro oprati, tudi če so bili že oprani, ko smo jih izpraznili. Posebno moramo paziti, da operemo tik pred pretakanjem tiste sode, ki smo jih prazne že dolgo prej zadimili, da ne plesnijo. Te sode moramo ponovno oprati, četudi jih mislimo pred pretakanjem zadimiti z žveplom. Če to opustimo, zadobimo vino raskav okus po žvepleni kislini.

Razumljivo je torej, da je pravo pretakanje vina zelo važno, zato vinogradniki pretakajte vino s preudarkom in z vso pazljivo.

SLOVENE RECORDS

10-inch records 78c COD, plus postage

C-1201 Be happy, polka
C-1212 My honey is wandering in Tyrol; St. Clair polka
C-1220 Tee fat polka; Jolly polka
F. Yankovic and his orch

C-1192 Alpine waltz
C-1201 Village tavern polka
Lumberjack — polka
C-1215 Marianna polka
Hit and miss polka
F. Zajc and his Polkateers

T-103 Silk Umbrella polka
Linden Tree — waltz
T-106 Tivoli Park Polka
Village Square Polka
T-114 Red Wine — Polka
Edelweiss waltz
Ernest Benedict Quartet

R-574 Na Marjanov, Polka
Clarica (Clara) Polka
Clevelandski Valček
Male Nock, Polka
J. Parush and his Tav. Band

Write for free list of all new SLOVENE records, the largest selection in US., by the best Slovene artists, to:
PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.

Fine postrežba — Cene zmerno — Delo jamčeno
TELEFONI, ČAKAL 7173-7173

Whipping Hoover Around the Stump

One of the weaknesses of our democracy is that ambitious politicians use political campaigns as a means of mis-informing the public. Thus we find Democratic office seekers and their spokesmen again hauling out the depression that "broke" during the administration of Herbert Hoover and using it as an argument to convince unwary citizens that they should vote for Democrats.

We have said the depression "broke" while Hoover was president. But we deny that Hoover, or even the Republican Party as such was what caused it.

The causes of that depression were the policies of an economic system which both old parties defended and justified. They extended back beyond the Hoover regime and were rooted in the fact that wealth is produced for sale and profit and not for the welfare of the people who produce it.

There was no real reason why millions of people should have been idle and in want—except the fact that up to the advent of Franklin D. Roosevelt industry was free to play the accepted game and that the government had not assumed the duty of keeping the economy in balance by subsidies and controls.

If the people of America had accepted the Socialist party's program as their own the "Hoover depression" would never have happened. For then the industries and natural resources of the nation would have belonged to everybody and work would have continued until everybody had all the things they needed.

Franklin D. Roosevelt and the Democrats didn't cure the Hoover depression. All they did was inaugurate relief measures—which kept people alive and for which capitalism's victims had to sacrifice a portion of their freedom. The fact that those reliefs and controls continued to be necessary until war created a demand for human labor shows that unemployment is a chronic disease of the private-profit system.

We'd have a depression right now if it were not for the fact that the Democratic national administration has been taxing the public to subsidize employment, take surpluses off the market, build a socially useless military machine and send billions of wealth to other nations.

Of course, Democrats can't say that the private-profit economy produces panics and depressions and mass unemployment and wars. For they, no less than the Republicans, stand for that system and do what they can to patch it up when it breaks down.

And so they prefer to look for a personal "devil" upon whom to lay the blame. Instead of educating the electorate, the demagogues of both old parties do their utmost to deceive the voters—a practice which is not only dishonorable but also one which weakens democracy and readies the public for a personal savior who may well become an American "fuhrer."—Reading Labor Advocate.

Just Things

By Clarence Zaitz

The first sample of what I was to hear at Slavija's 45th anniversary program was the night before, when the singing group "Zarja" from Cleveland, came to the Slovene Labor Center and later in the evening some of them got together on a few harmonious tunes.

I was very pleased to have made the acquaintance of the group. One of them, Andy Turkman, and I had a few things in common. First of all, he was a columnist for PROLETAREC at one time, as I hope to be. Secondly, during the war, he had passed through my home town of Grants Pass, Oregon; and he was also very well acquainted with Oakland, California, where I lived at one time.

Some of the highlights of Slavija's program besides the wonderful singing of Zarja, and our local singing society, Preseran, included the performance of the members of Circle 26, Chicago.

A group of the younger children, under the instruction of the new circle director, Mrs. Terry Alesh, participated in a folk song, with Grace Gerdanc accompanying on the piano. As usual, they were a hit. It hardly makes any difference what the little children do, but people get a kick out of them when they're on a stage performing. I guess it's just the bewildered look, and various other facial expressions that make it so comical.

A quartet consisting of Dorothy Galavan, Myra Beniger, Ella Mae Selak, and Rosemary Merhaut—all members of Perfect Circle 26—played several melodious tunes. Later it dawned on me that this group had the same instruments as Joe Kovie's orchestra, except for the banjo.

I think they did very well, and they should keep practicing in order to be ready to perform when other activities need their talents.

The Adam dancers, whom I have never seen before, did some excellent dances. The

wonderful coordination with which they worked made it seem as though they were fairly "floating" over the floor. They held the spotlight on the dance floor later in the evening, too, as they kept a rapid pace to some of the fast polkas. The ease with which they slid over the floor and managed to maneuver between the crowd made me want to take dancing lessons from them!

Of the group from Cleveland, nearly all of them had special abilities besides their group singing.

Joseph Tekavec with his excellent whistling ability had the audience demanding encores, as did all of the numbers on the program. The skill with which he produced the various pitches required in his numbers was truly remarkable, and even more so to one such as myself, who can't even whistle the simpler tunes very well. His "Indian Love Call" was a wonderful conclusion to his brilliant performance.

Later in the evening as we were engaged in conversation, his wife remarked that he should "smile once in a while during his performance on the stage." But after he tried a few times, we all agreed with him that it was impossible to both smile and whistle at the same time!

Sally Strumbel, one of the Clevelanders, helped me to score another of my "firsts." The previous night I had gone bowling for the "first time," and the night of the Slavija affair, she inspired me to try my "first" Polka. I can't even do an ordinary dance very well, and everyone has been after me for sometime to try the polka. After dancing a slow one, she finally talked me into trying a Polka with her. Although I did not do very well, as the people I bumped into will testify, I am greatly indebted to her for getting me over the initial fear of getting out on the floor and at least trying.

It could be said that Milan Medvesek, master of ceremonies for the affair, "pulled a lot of strings." But the proper word is "ropes," for besides introducing the various acts, he also opened and closed the curtains, which required a lot of "rope pulling."

THE MARCH OF LABOR

Taft-Hartley Only the Beginning

It's nice occasionally to get important information direct from the horse's mouth even if you don't like the horse.

That's why we're indebted to Rep. Fred Hartley, the New Jersey Republican who has just become an author. We'd long suspected that the GOP intended the Taft-Hartley Act as merely the beginning and not the end of anti-labor legislation. Hartley confirmed this suspicion both in his new book and in the press conference he held to call the book to public attention.

At his press conference Hartley chided the GOP leadership for being so namby-pamby about unions. These leaders (the softies) decided some time ago, Hartley said, not to pass any legislation "to which organized labor might possibly object" until after the November elections.

Hartley develops the same theme in his book: "Under the Wagner Act the government was committed to advancing the banner of trade unionism. The Taft-Hartley Act has a different purpose.

"This is as good a time as any to point out that if (T-H) is only a start."

The GOP, Hartley said, became very politically minded in 1946 and decided not to go any further than the original T-H Act. He put it this way:

"Frankly, I think the United Mine Workers could have thrown a picket line around the U. S. Capitol and the Supreme Court without receiving more than a gentle reprimand from the Republican leaders.

"Republican leaders had an election to win; sound legislative principles were cast aside."—CIO News.

REFLECTIONS

By Raymond S. Hofses

IN THE FINAL month of the present national campaign thoughtful readers of the speeches made by the presidential candidates of the two major parties must surely be aware that nothing new has been added to the general understanding of the average voter.

President Truman has done a lot of condemning of Congress and of big business interests. Governor Dewey has preached the gospel of sweetness and light in much the same manner that a high school orator would have done. But if one searches his memory he will find that the words of both "great" men have a familiar ring.

SO FAR AS bawling out Wall Street is concerned, Franklin D. Roosevelt did a better job than Truman has done, and in less plaintive language, when he promised to "drive the money changers from the temple." He also out-Deweyed Dewey's hope and optimism when he assured the nation that "we have nothing to fear but fear itself."

But while Franklin D. Roosevelt was a master of demagogic jargon, and while he cracked the whip over a frightened congress and enjoyed the backing of large sections of the American people as neither of the present candidates have any hope of doing, the present plight of the American worker, the unstable national economy and the precarious international situation demonstrate that even the great F. D. R. was unable to confer lasting benefits upon the people by a program that was intended mainly, if not solely to preserve a predatory class system.

IT SHOULD BE plain to the workers (who are the majority)

Skipping Around

By Skippy

The present world situation reminds me very much of a cartoon strip that appeared in a history book which I laboriously studied several years ago.

The first picture shows two apparently peaceful fellows sitting in chairs, each on his respective side of a line that is supposed to represent a boundary between the two countries which they represent. A person who is evidently a war monger, is talking to one of these characters, whom for purpose of clarity we shall call "Joe."

He is telling Joe that he should buy a pistol with which to protect himself in case the other guy (Dick) should start a fight. So, having sold Joe a pistol, the next strip shows, him whispering to Dick that Joe has a gun, and that Dick should have two of them to protect himself.

So, again, our war monger succeeds in putting across his point, and after several more trips back and forth, the next strip shows Joe and Dick armed to the teeth with all kinds of weapons.

"Just to protect yourself from the other guy in case he starts a fight," is what they were told.

The end result was that one of them dropped his pistol accidentally, and the two of them immediately went to war. The result, in the last cartoon, is a battle field strewn with bodies.

So, the war monger succeeded in putting across his point to the two fellows, and benefited by selling the weapons with which Joe and Dick destroyed each other and thousands of other people.

PEOPLE DO IT

By Henry Jones

"I came into this world to live in it," said Thoreau. Let's.

The employer asks: "If workers quit yielding a profit why keep them? How can I keep them when there's no profit?"

The hired hands should ask: "When employers quit employing, why keep them? How can we keep them when there's no work?"

Employers are the kept class.

ON THE GEORGIA-FLORIDA line, 440 strikers "saved" their jobs by going back to work without the full 15% cents awarded all railroad workers last year. Their wages run from 71 cents to \$1.10. They undercut their wage rates to save their seniority rights. Add up enough bargains of that sort and you have a depression.

Most of the world's troubles are old men's follies too. Put the Berlin crisis or any other such issue to a gathering of the young fellows of different nations who are likely to do the fighting, and we'll bet that regardless of their aims, including patriotism, or how much or how little they have learned from their foolish elders, they will come up with a more sensible answer than the diplomats. Young folks shouldn't be bashful; it's THEIR world the old fools are quarreling over.

IN AKAYAMA, Japan, a spinning mill has put its girls on roller skates. They get around faster. In Cleveland during the war, a concern making camouflage netting tried the same trick and it worked. "Put on roller skates" isn't altogether a joke any longer.

ILL OMEN: "Rosie the Riveter" is being called for again. Employment in the aircraft industry is expected to double. Meanwhile the industrially employed housewives are catching on that with all their work, their living standard is about the same as when they had stayed at home. Some of them with their ankles giving out, have been hoping to enjoy a depression. . . . But now there's this call for Rosie the Riveter.

From Industrial Worker.

There is no genius in life like the genius of energy and activity.—D. G. Mitchell.

WAGES DOWN

Even the National Industrial Conference Board, a research agency financed by employers, conceded that "real" wages paid workers have tumbled. Since March, 1945, the board said, the "real" weekly earnings of manufacturing workers, measured in buying power, "have declined 13.3 per cent."

A good disposition is more valuable than gold.—Addison.

An Urgent Plea For Help

The following letter was sent to English speaking lodges of SNPJ:

"Proletarec" was for many years—until the founding of "Prosveta"—the leading voice of the SNPJ. In fact, in the pioneer days of your organization, "Proletarec" helped most to lay the foundation which enabled the Society to attain its present position.

In those days the SNPJ lodges contributed annually to the support of "Proletarec." They knew that no paper can survive on subscriptions alone. And now, after a period of more than 25 years, we turn once again to the lodges of the SNPJ for help.

Administrative costs of the paper have been cut to the bone but the increasing costs of printing and supplies are enormous. If we are unable to meet our printing bill of more than \$3,000 soon, we may not be able to go ahead with the annual publication of the American Family Almanac nor with the paper.

The Almanac has become a tradition in the home, and it would be a shame to see the fine American Family Almanac die of non-support.

Likewise, the paper, which has been published weekly for 42 years would be desperately missed if it would not come into your home each week.

"Proletarec" has carried an excellent page of English material for many years. Knowing that it will not be too far off when the English-speaking members of the lodges will be taking over, this paper is making room for them now.

We have presented our case. We'd like to keep publishing the paper and the almanac and to continue being your independent labor paper. We can't do so without your support.

So, please help, can't you? Any contribution from your lodge or members will be greatly welcome.

POOR, POOR BUSINESS

Business and industry are in a terrible financial shape because of their low profits—and if you don't believe it just read the Sept. 25 issue of the NAM News.

It near breaks a man's heart to view the tears which the News sheds because of the situation.

It's downright pitiful—and alarming, too.

Now, for example, says the NAM News: "In 1947, corporate profits totaled 13 billion dollars, after deduction of taxes and of unspendable inventory variety with considerably less than pre-war buying power. They amounted to 4.1% of sales.

"Dividends payments were 6.9 billion dollars. The remaining 6.1 dollars went part way toward performing the other functions of profit. It was not nearly enough.

"How replacement, to say nothing of expansion, is to be financed is a matter of major concern to the whole nation. The present earnings picture is not conducive to attracting new investments, even if heavy personal income taxes weren't siphoning off nearly all the money which should be available for this purpose.

You'll pardon us, we hope, if at this point we express something stronger than mild skepticism.

But to go on:

"No more serious threat to the national welfare exists at present than the misunderstanding concerning business profits which is being fostered by those who have political and economic axes to grind.

"Misunderstanding as to the profit situation must not be allowed to prevail and responsibility rests upon every businessman to see that the truth is told to the people of his community."

Oh, brother! How can they do it?

Either the NAM News was completely wrong on Sept. 25 or corporations were bankrupt in 1939 when they made 5 billion dollars in profits, (after taxes) and just out of the red in 1945 when they rolled in 8.7 billion dollars.

A Fighting Spirit

A "spunky" little Indian girl, 17-year-old Florence Begay, lived up to the fighting spirit of her warrior forefathers. She went back to a Redman's "reservation" rather than put up with a white man's "Jim Crow" law.

Miss Begay made a perfect "all A" record at the Flagstaff, Ariz., high school. As a result, the State Association of Elks awarded her a scholarship at Sarah Lawrence College, Bronxville, New York.

When she crossed the Texas state line on a bus, she was told she would have to sit in the back, because of that state's "segregation" law.

"Getting madder and madder" as she thought it over, the Indian miss turned around, went back home, and gave up the scholarship. Now efforts are being made to get her to Bronxville without running into "Jim Crow" laws.

Apparently some people in Texas don't "know their Indians" as well as the "Lone Star State's" pioneers did. If they did, they wouldn't attempt to force one of them into a back seat.

—Labor.

Cheerful Donation

Our favorite Mark Twain story is this one. The famed American novelist once received a request "for 10 dollars to help bury a politician." Twain replied as follows: Enclosed is my check for 100 dollars to help bury ten politicians.

DOWN ON FARM

Farm hands average \$5.40 a day without board. They averaged \$1.53 a day in 1935-39. There are about three million hired farm hands out of a total farm employment of 11,281,000.

ERRED

"But madam, I'm afraid you're making a mistake. I am a doctor, certainly, but I'm a doctor of music."

"I know that," replied the old lady, "and that's why I came to you. I've a terrible singing in my ears."

It is not their long reigns, nor their frequent changes, which occasion the fall of empires, but their abuse of power.—Cassbe.